

Handläggare
Peter Dahlberg
Telefon: 08-50829323

Till
Kommunstyrelsen

Samråd om förslag till avgränsning av strategisk miljöbedömning av fyra planer om utbyggd avloppsrening

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2026/875

Sammanfattning av remissen

Naturvårdsverket genomför ett avgränsningssamråd för miljöbedömning av fyra nationella planer inom avloppsrening.

Två av planerna avser områden känsliga för mikroföroreningar i avloppsvatten och utbyggnad av kvartär rening. De två övriga avser områden känsliga för övergödning och utbyggnad av tertiär rening. Utbyggnadsplanerna omfattar avloppsreningsverk över 150 000 personekvivalenter. De omfattar även avloppstötorter över 10 000 personekvivalenter som släpper avloppsvatten till känsliga områden.

Beredning

Kommunstyrelsen har remitterat rubricerad remiss till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB. Nedan följer koncernledningens samlade bedömning samt dotterbolagets synpunkter i huvudsak.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen delar Stockholm Vatten och Avfall AB:s bedömning att det är viktigt att Naturvårdsverket så snart som möjligt genomför miljökonsekvensbedömningen och redovisar underlag för utbyggnadsplaner fram till 2045 för att avloppsreningsverken ska ha förutsättningar att bygga kvartär rening inom de tidplaner som finns i avloppsdirektivet.

Koncernledningen delar även bolagets bedömning att planeringshorisonten för att ha en fullskalig kvartär rening i drift bör vara åtminstone 10–15 år framåt. Även miljökonsekvensbeskrivningarna bör utgå från ett

avrinningsområdes- och recipientperspektiv snarare än ett kommunperspektiv. Miljöeffekterna följer vattenomsättningen och recipienternas hydrologiska samband, inte kommungränserna. Miljönyttan bör också bedömas utifrån recipienternas känslighet och förutsättningar, inte enbart utifrån anläggningarnas storlek eller den förväntade utsläppsreduktionen.

Den faktiska belastningen på recipienterna består av flera VA-relaterade och andra flöden och bör därför bedömas utifrån den samlade, kumulativa VA-påverkan. Det omfattar bland annat utsläpp från avloppsreningsverk, bräddningar och dagvatten, men även andra punktkällor och diffusa källor behöver vägas in för att den totala belastningen på recipienten ska kunna bedömas.

Miljökonsekvensbedömningen bör även beskriva föroreningarnas hela flöde genom reningsprocessen och inte enbart utsläppen till recipienten. När det gäller mikroföroreningar och recipienter såsom Mälaren eller andra stora råvattentäkter är konsekvenser för råvattentäkter och dricksvattenproduktion särskilt viktiga att beakta.

Koncernledningen delar bolagets syn att även det kommande samrådet om områdesförteckningarna och utbyggnadsplanerna bör remitteras till Stockholms stad för synpunkter.

Underremisser

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Det är viktigt att Naturvårdsverket så snart som möjligt genomför miljökonsekvensbedömningen och redovisar underlag för utbyggnadsplaner ända fram till 2045 för att avloppsreningsverken ska ha förutsättningar att bygga kvartär rening inom de tidplaner som finns i avloppsdirektivet. Bolaget bedömer att planeringshorisonten för att ha en fullskalig kvartär rening i drift bör vara åtminstone 10–15 år framåt. I de fall områdesförteckningar beslutas först 2030 kommer det att innebära en stor utmaning för avloppsreningsverk att hinna bygga ut kvartär rening innan kraven börjar gälla.

Miljökonsekvensbeskrivningarna bör utgå från ett avrinningsområdes- och recipientperspektiv snarare än ett kommunperspektiv. Miljöeffekterna följer vattenomsättningen och recipienternas hydrologiska samband, inte kommungränserna.

Miljönyttan bör också bedömas utifrån recipienternas känslighet och förutsättningar, inte enbart utifrån anläggningarnas storlek eller den förväntade utsläppsreduktionen.

Den faktiska belastningen på recipienterna består av flera VA-relaterade och andra flöden och bör därför bedömas utifrån den samlade, kumulativa VA-påverkan. Det omfattar bland annat utsläpp från avloppsreningsverk, bräddningar och dagvatten, men även andra punktkällor och diffusa källor, såsom jordbruk, behöver vägas in för att den totala belastningen på recipienten ska kunna bedömas.

Den föreslagna avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningarna är annars i huvudsak rimlig i båda dokumenten. Miljöaspekten ”vatten” i tabell 1 under avsnitt 4.2.4 är dock alltför övergripande formulerad. Miljökonsekvensbeskrivningarna bör tydligare omfatta recipienternas känslighet, miljökvalitetsnormer, kumulativ VA-påverkan, bräddningar, nedströmseffekter, konsekvenser för råvattentäkter och dricksvattenproduktion samt förändringar i recipienternas näringsbalans.

Konsekvenser för råvattentäkter och dricksvattenproduktion är särskilt viktiga att beakta när det gäller mikroföroreningar och recipienter såsom Mälaren eller andra stora råvattentäkter. Rening av dessa föroreningar vid källan, exempelvis vid avloppsreningsverk, är betydligt effektivare än att rena dessa föroreningar vid dricksvattenverk. Vid bedömningen av tertiär rening bör även konsekvenserna av förändringar i recipienternas näringsbalans belysas särskilt.

Miljökonsekvensbedömningen bör beskriva föroreningarnas hela flöde genom reningsprocessen och inte enbart utsläppen till recipienten. Annars finns en risk att miljöbelastningen i praktiken endast flyttas från vattenfasen till exempelvis slam eller andra avfallsströmmar. Det bör även beaktas att de tekniker som idag är mest vedertagna för rening av mikroföroreningar, kvartär rening, är aktivt kol och/eller ozon, vilka båda har en negativ klimatpåverkan.

Bolaget önskar att även det kommande samrådet om områdesförteckningarna och utbyggnadsplanerna remitteras till Stockholms stad för synpunkter.

Anette Scheibe Lorentzi
Vice vd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anette Scheibe Lorentzi, Vice vd	2026-09-08